Q. P. Code: 34266

(2 ½ hours) Total marks: 75

N. B. (1) All questions are compulsory
(2) All questions have internal choice
(3) Figures to the right indicate full marks.

1) A. Explain the following concepts: **(any five)** (15)
1. Product liability
2. *Locus Standi*
3. Polluter Pays Principle
4. Remote sensing
5. Lateral thinking
6. Verbal Ability
7. Synthetic food
8. Eco-centrism

OR

B Write a comprehensive note on the Foundation Course (Semester IV) project submitted by you.

2) A. Explain in detail, the various features of Consumer Protection Act, 1986. (15)

OR

B. Discuss the features of the RTI Act, 2005.

3) A. Comment on the various approaches to understanding ecology. (15)

OR

B. Discuss the various goals of sustainable development as adopted in the UN Sustainable Development Summit, 2015.

4) A. Comment on the various applications of biotechnology in agriculture. (15)

OR

B. Discuss India's achievements in the field of satellite technology.

5) A. Discuss the format of any three competitive exams conducted for entry into jobs. (15)

OR

B. Discuss any three different theories of motivation.

****

AE4C504051467C9A6FE7FD6F669B72BD

Q. P. Code: 34266

वेळ: २ तास ३० मिनिटे गुण:७५

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न.१ अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा.**(कोणत्याही पाच)** १५

१. उत्पादन उत्तरदायित्व
२. उपस्थानाधिकार
३. प्रदुषकाने भरपाई देणे तत्व
४. दूर संवेदन
५. सर्वांगीण विचार
६. शाब्दिक क्षमता
७. कृत्रिम आहार
८. निसर्गकेंद्रित दृष्टीकोण

किंवा

ब. पायाभूत अभ्यासक्रम (सत्र-४) साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर व्यापक टीप लिहा. १५

२.अ) ग्राहक संरक्षण कायदा,१९८६ ची विविध वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब. माहितीचा अधिकार कायदा,२००५ च्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

३.अ) परिस्थितीकीशास्त्राच्या आकलनासाठीच्या विविध दृष्टीकोणावर टिपण्णी करा. १५

किंवा

संयुक्त राष्ट्रसंघ शाश्वत विकास शिखर परिषद,२०१५ मध्ये शाश्वत विकासासाठी स्वीकारलेल्या शाश्वत विकासाच्या विविध उद्देशांची चर्चा करा.

४.अ) जैवतंत्रज्ञानाच्या कृषीमधील विविध उपयोगांवर टिपण्णी करा. १५

किंवा

ब) अंतराळ तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील भारताच्या कामगिरीची चर्चा करा.

५.अ)नोकरीत प्रवेश मिळविण्यासाठीच्या कोणत्याही तीन स्पर्धात्मक परीक्षेच्या स्वरुपाची चर्चा करा. १५

किंवा

ब) अभिप्रेरणेच्या वेगवेगळ्या कोणत्याही तीन सिद्धांतांची चर्चा करा.

****

AE4C504051467C9A6FE7FD6F669B72BD

TIME: 3 Hours **Marks: 100**

N.B: (1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

1. (A) State whether the following statements are True or False (Any Ten) (10)

i. The statutory auditor is responsible for taking and compiling the inventory.

ii. An auditor should act like a bloodhound and not a watchdog.

iii. An auditor cannot take the help of experts.

iv. Routine Checking is normally done by the senior audit staff.

v. The audit technique of confirmation is a formal inquiry only from insiders.

vi. Internal Control System is the responsibility of the management.

vii. An Audit Program will serve its purpose only if it is in writing.

viii. Audit sampling does not reduce the responsibility of the auditor for his opinion.

ix. An auditor has no right of lien on the books of accounts of the company.

x. Continuous Audit is an audit conducted during the year with regular or irregular intervals.

xi. Sample size depends also upon the auditor's assessment of degree of reliance to be placed on the internal controls.

xii. An auditor should also verify contingent liabilities.

(B) Match the Columns (Any Ten) (10)

Column 'A'	**Column 'B'**
• Vouching	• Method of selecting sample
• Wrong Casting by mistake	• Helps in deciding Sample Size
• Teeming and Lading	• Examination of documentary evidence
• Audit History	• A type of error
• Random Selection	• A type of fraud
• Internal Check	• Window Dressing
• Internal Auditor	• Users of financial information
• Audit Working Papers	• Prescribed Qualification
• Statutory Auditor	• No Prescribed Qualification
• Bankers	• Part of Internal Controls
• Balance Sheet Audit	• Property of Auditor
• Fraud by Management	• In-depth Audit of Items in Balance Sheet

A66E30BC2B5FAE2A68AF4C48CA706422

2. A) Explain the concept 'True and Fair View' in auditing. **(08)**
B) What are the primary objectives of Auditing? **(07)**

OR

C) Explain the term 'Errors'. What are the different types of Errors? **(08)**
D) What is meant by 'Annual Audit'? What are its advantages? **(07)**

3. A) What is an 'Audit Note Book'? What are its contents? **(08)**
B) What is an 'Audit Program'? What are its disadvantages? **(07)**

OR

C) What is a Permanent Audit File? What are the contents of a Permanent Audit File? **(08)**
D) Explain the importance of the Audit Working papers. **(07)**

4. A) Enumerate the factors influencing the sample size. **(08)**
B) What is Test Checking? Explain in brief the drawbacks of Test Checking. **(07)**

OR

C) What are Internal Checks? What are the objectives of Internal Checks? **(08)**
D) Explain the Internal Controls for Debtors. **(07)**

5. A) How would you verify Plant and Machinery? **(08)**
B) How would you vouch Cash Sales? **(07)**

OR

C) How would you verify Furniture and Fixtures? **(08)**
D) How would you vouch Consignment Sales? **(07)**

6. A) What is Auditing? What are the inherent limitations of Auditing? **(10)**
B) Explain the concepts of Verification and Valuation. **(10)**

OR

6. C) Write Short Notes (Any Four) **(20)**

a) Principles of Auditing
b) Secret Reserve
c) Audit Planning
d) Sampling Risk
e) Internal Audit
f) Vouching

****

A66E30BC2B5FAE2A68AF4C48CA706422

(मराठी रूपांतर)

वेळ: ३ तास **एकुण गुण: १००**

सूचना: १. **सर्व प्रश्न अनिवार्य** आहेत.
२. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
३. इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. अ. खालील विधाने सत्य की असत्य ते सांगा (कोणतेही १०) (१०)

i. वैधानिक लेखापरीक्षक हा मालसाठ्याची मोजदाद आणि संकलन यासाठी जबाबदार असतो.
ii. लेखापरीक्षकाने शिकारी कुत्र्याप्रमाणे काम करावे राखणदार कुत्र्याप्रमाणे नाही.
iii. लेखापरीक्षक तज्ञांची मदत घेऊ शकत नाही.
iv. नियमित तपासणी सामान्यतः वरिष्ठ लेखा परीक्षण कर्मचाऱ्यांकडून केली जाते.
v. खात्री करणे हे लेखापरीक्षण तंत्र फक्त अंतर्गत व्यक्तींकडून केलेली औपचारिक चौकशी असते.
vi. अंतर्गत नियंत्रण प्रणाली ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे.
vii. लेखापरीक्षण कार्यक्रम लिखित स्वरुपात असेल तरच त्याचे उद्देश पुर्ण होतात.
viii. लेखापरीक्षण नमुन्यांमुळे लेखापरीक्षकाची त्यांच्या मताबाबतची जबाबदारी कमी होत नाही.
ix. लेखापरीक्षकाला कंपनीची खातेपुस्तके ग्रहण करण्याचा अधिकार नाही.
x. निरंतर लेखापरीक्षण हे नियमित किंवा अनियमित अंतराने वर्षभरात केलेले लेखापरीक्षण असते.
xi. नमुना आकार हा अंतर्गत नियंत्रण प्रणालीवरील लेखा परीक्षकाच्या मूल्यांकनावर देखील अवलंबून असते.
xii. लेखापरीक्षकाने आकस्मिक दायित्वे देखील सत्यापित केली पाहिजेत.

ब. जोडया लावा (कोणत्याही दहा) (१०)

गट अ	गट ब
• प्रमाणन	• नमुना निवडण्याची पद्धत
• बेरीज करताना चुकून चुक करणे	• नमुना आकार ठरविण्यात मदत करते
• टिमिंग आणि लेडिंग	• कागदोपत्री पुराव्याची परीक्षा
• लेखापरीक्षण इतिहास	• एक प्रकारची त्रुटी
• यादृच्छिक निवड	• एक प्रकारची फसवणूक
• अंतर्गत तपासणी	• गवाक्ष प्रसाधन (Window dressing)
• अंतर्गत लेखा परीक्षक	• आर्थिक माहितीचे वापरकर्ते
• लेखापरीक्षण कामकाज कागदपत्र	• निर्धारित पात्रता
• वैधानिक लेखापरीक्षक	• कोणतीही निर्धारित पात्रता नाही
• बँकर्स	• अंतर्गत नियंत्रणाचा भाग
• ताळेबंद लेखापरीक्षण	• लेखा परीक्षकाची मालमत्ता
• व्यवस्थापनाकडून फसवणूक	• ताळेबंदातील घटकांचे सखोल लेखापरीक्षण

A66E30BC2B5FAE2A68AF4C48CA706422

२. अ) लेखा परीक्षणामधील 'सत्य व सूयोग्य दृष्टीकोन' ही संकल्पना स्पष्ट करा. (०८)

ब) लेखापरीक्षण करण्याची प्राथमिक उद्दीष्टे कोणती आहेत? (०७)

किंवा

क) 'त्रुटी' ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्रुटींचे विविध प्रकार कोणते? (०८)

ड) 'वार्षिक लेखापरीक्षण' म्हणजे काय? त्याचे फायदे कोणते? (०७)

३. अ) 'लेखापरीक्षण नोंद वही' म्हणजे काय? त्यातील समाविष्ट घटक कोणते असतात? (०८)

ब) 'लेखापरीक्षण कार्यक्रम' म्हणजे काय? त्याचे तोटे काय? (०७)

किंवा

क) स्थायी लेखापरीक्षण फाइल म्हणजे काय? स्थायी लेखापरीक्षण फाइलमध्ये कोणत्या बाबी समाविष्ट असतात? (०८)

ड) लेखापरीक्षण कामकाज कागदपत्रांचे महत्व स्पष्ट करा. (०७)

४. अ) नमुना आकारावर परिणाम करणारे घटक सांगा. (०८)

ब) चाचणी तपासणी म्हणजे काय? चाचणी तपासणीच्या कमतरता थोडक्यात सांगा. (०७)

किंवा

क) अंतर्गत तपासणी म्हणजे काय? अंतर्गत तपासणीचे उद्देश काय आहेत? (०८)

ड) ऋणकोंसाठी अंतर्गत नियंत्रण स्पष्ट करा. (०७)

५. अ) आपण संयत्र आणि यंत्रसामग्री याचे सत्यापन कसे कराल? (०८)

ब) आपण रोख विक्रीचे प्रमाणन कसे कराल? (०७)

किंवा

क) आपण फर्निचर आणि फिक्स्चर याचे सत्यापन कसे कराल? (०८)

ड) आपण प्रेष विक्रीचे (consignment sale) प्रमाणन कसे कराल? (०७)

६. अ) लेखापरीक्षण म्हणजे काय? लेखापरीक्षणाच्या अंतर्भूत मर्यादा कोणत्या? (१०)

ब) सत्यापन आणि मूल्यांकन संकल्पना स्पष्ट करा. (१०)

किंवा

क) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) (२०)

अ) लेखा परीक्षणाची तत्वे

ब) गुप्त निधी

क) लेखापरीक्षण नियोजन

ड) नमूना निवडीमधील धोका

ई) अंतर्गत लेखापरीक्षण

फ) प्रमाणन

****

A66E30BC2B5FAE2A68AF4C48CA706422

(3 Hours) **(Total Marks : 100)**

Please check whether you have got the right question paper.

NB: 1. **All** questions **are** compulsory.
2. **Figures** to the **right** indicate **full marks**.

Q1 A. Select the most appropriate answer from the option given below: (any 10) **(10)**

i) _____ is a process of deciding the path of work and the sequence of operation.
a) Routing b) scheduling c) follow-up d) dispatching

ii) _____measure helps to improve the productivity.
a) Value engineering b) Training c) Quality Circles d) All of these

iii) _____ is a process of maintaining and monitoring the size of inventory at appropriate level.
a) Quality control b) inventory control c) financial control d) production control

iv) _____ is the father of Quality Circle.
a) Henri Fayol b) Philip Kotler c) Dr. Ishikawa Kaoru d) Masaaki Imai

v) ISO stands for _____ Organization for Standardization.
a) Indian b) Internal c) International d) Innovative

vi) The concept of Total Quality Management was introduced in _____.
a) America b) Japan c) China d) Germany

vii) _____ market facilitates trading in securities on the stock exchanges.
a) Primary market b) secondary market c) tertiary market d) money market

viii) _____ rating agencies provide ratings to the issues of debt securities.
a) National b) International c) Debit d) Credit

ix) _____ is a link between the investors of securities and Depository.
a) Depository Participants b) SEBI c) Stock exchange d) RBI

x) Section _____ offers tax rebate to investors in mutual funds.
a) 88 b) 80C c) 100 d) 90

xi) _____ investors are often retired entrepreneurs or executives who want to make use of their experience and mentor the next generation.
a) Traditional investors b) Foreign investors c) Angel investors d) Peer investors

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

xii) The concept of Micro-finance was first introduced by Mr. _____.
a) Muhammad Younus b) Ratan Tata c) Bhavish Aggarwal d) Mukesh Ambani

(B) State whether the following statements are True or False: (Any ten) (10)

i) Dispatching refers to deciding the start time and completion time of each and every activity.
ii) Productivity is the ratio of output to input.
iii) Inventory includes stock of raw materials only.
iv) TQM believes in producing defect free goods.
v) Quality Circle is formed voluntarily by employees of a particular work area.
vi) SERQUAL Model is known as Gap Model.
vii) Stock brokers need not register with SEBI.
viii) If the issue is fully subscribed there is no liability for the underwriter.
ix) In India Bull speculators are known as Tejiwala.
x) There is no difference between speculators and arbitrators.
xi) Index scheme attempts to replicate the performance of a particular index such as the BSE Sensex.
xii) SHG encourages its members to save a part of their income on regular basis.

Q 2. Answer any TWO of the following: (15)

a) What do you mean by Production Management? Discuss its objectives.
b) What are the differences between continuous production system and intermittent production system?
c) Discuss the techniques of Inventory Control.

Q.3. Answer any TWO of the following: (15)

a) What do you mean by Quality? Discuss its dimensions.
b) Explain the concept Kaizen and its process.
c) Discuss the importance of Service Quality Management.

Q.4. Answer any TWO of the following: (15)

a) Explain in brief the structure of Money market.
b) Explain the role and services of NSDL
c) Explain the functions of SEBI

Q.5. Answer any TWO of the following: (15)

a) Explain the factors responsible for the growth of mutual funds.
b) Explain the types of derivative market.
c) Explain the importance of Micro finance.

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

Q.6. Write short note on: (any 4) **(20)**

i) Scientific inventory control system
ii) Cost of Quality
iii) Six Sigma
iv) ICRA credit rating agency.
v) Future Contract
vi) SIP

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

(३ तास) **(एकुण गुण : १००)**

सूचना. १. **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.
: २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

१. अ) खालील पर्यायांपैकी योग्य उत्तर निवडा(कोणतेही दहा):– **(१०)**

१. ------ ही कामाचा मार्ग ठरविण्याची व कृतीचा क्रम ठरविण्याची प्रक्रिया आहे.
(अ) मार्गनिर्धारण (ब) कार्यवेळापत्रक
(क) पाठ–पुरावा (ड) कार्यप्रारंभ आदेश निर्ममन

२. ------ उपाय, उत्पादकता वाढविण्यास मदत करतो.
(अ) मूल्य अभियांत्रिकी (ब) प्रशिक्षण
(क) गुणवत्ता वर्तुळ (ड) वरीलपैकी सर्व

३. मालसाठ्याचे आकारमान, योग्य पातळीमध्ये ठेवण्याच्या व त्यावर लक्ष ठेवण्याच्या प्रक्रियेस---- म्हणतात.
(अ) गुणवत्ता नियंत्रण (ब) सामग्री नियंत्रण
(क) वित्तिय नियंत्रण (ड) उत्पादन नियंत्रण

४. ----- यांस गुणवत्ता वर्तुळाचे जनक म्हणतात.
(अ) हेन्री फेयॉल (ब) फिलीप कोटलर
(क) डॉ.ईशिकावा कावरु (ड) मसाकी ईमाई

५. ISO चे पूर्ण स्वरुप ------ दर्जा संघटना असे आहे.
(अ) भारतीय (ब) अंतर्गत (क) आंतरराष्ट्रीय (ड) नाविन्यपूर्ण

६. समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन ही संकल्पना ----- येथे सुरु झाली.
(अ) अमेरिका (ब) जपान (क) चीन (ड) जर्मनी

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

७. ---- बाजारामुळे, भाग बाजारामधील प्रतिभूतींचा व्यापार शक्य होतो.

(अ) प्राथमिक बाजार (ब) दुय्यम बाजार

(क) प्रादेशिक बाजार (ड) नाणे बाजार

८. ----- मूल्यमापन संस्था, कर्ज प्रतिभूतींच्या निर्गमनाचे मूल्यमापन करतात.

(अ) राष्ट्रीय (ब) आंतरराष्ट्रीय (क) डेबिट (ड) क्रेडिट

९. ----- हा प्रतिभूतींचे गुंतवणुकदार व डिपॉझिटरी यांच्यातील दुवा आहे.

(अ) डिपॉझिटरी सहभागी (ब) सेबी

(क) भाग बाजार (ड) RBI

१०. कलम ------, परस्पर निधीमधील गुंतवणुकदारांना कर सवलत देते.

(अ) ८८ (ब) ८० (क) १०० (ड) ९०

११. ------ गुंतवणुकदार, हे निवृत्त उद्योजक किंवा अधिकारी असतात जे आपल्या अनुभवाचा उपयोग करून पुढील पिढीस मार्गदर्शन करतात.

(अ) पारंपारिक गुंतवणुकदार (ब) परकीय गुंतवणुकदार

(क) देवदूत गुंतवणुकदार (ड) पीअर गुंतवणुकदार

१२. सूक्ष्म वित्ताची संकल्पना, सर्वप्रथम----यांनी सुरु करून दिली.

(अ) महंमद युनुस (ब) रतन टाटा

(क) भाविष अग्रवाल (ड) मुकेश अंबानी

ब) खालील विधाने सत्य की असत्य ते सांगा:(कोणतीही दहा) **(१०)**

१. कार्यप्रारंभ आदेश निर्गमन म्हणजे प्रत्येक उपक्रमाचा कार्यआरंभ वेळ व समाप्तीचा वेळ ठरविणे होय.

२. उत्पादकता हे तयार उत्पादन व उत्पादन घटक यातील गुणोत्तर आहे.

३. मालसाठयामध्ये फक्त कच्च्या मालाच्या साठ्याचा समावेश होतो.

४. समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन, दोषरहित वस्तूंच्या उत्पादनामध्ये विश्वास ठेवतात.

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

५. ठराविक कार्यक्षेत्रामध्ये काम करणारे कर्मचारी ऐच्छिकरित्या गुणवत्ता वर्तुळाची स्थापना करतात.

६. सरक्वल(SERQUAL) मॉडेलला गॅप मॉडेल असेही म्हणतात.

७. भागांच्या दलालांना सेबीकडे नोंदणी करणे गरजेचे नसते.

८. जर भागविक्रीची पूर्णपणे सदस्य नोंदणी झाली तर अंडरराईटरला कोणतीच देयता शिल्लक रहात नाही.

९. भारतामध्ये, बुल सट्टेबाजांना तेजीवाले असेही म्हणतात.

१०. सट्टेबाज व लवाद यांच्यात कोणताही फरक नाही.

११. निर्देशांक योजना, ठराविक निर्देशांकाची जसे की BSE सेन्सेक्स कामगिरीची हुबेहुब प्रतिकृती तयार करण्याचा प्रयत्न करतो.

१२. स्वयं सहाय्यता गट, आपल्या सदस्यांना आपल्या उत्पन्नातील थोडा भाग नियमितपणे बचत करण्यास प्रोत्साहन देतात.

२. **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या:–** **(१५)**

(अ) उत्पादन व्यवस्थापनाचा अर्थ काय आहे? त्याच्या उद्दिष्टांवर चर्चा करा.

(ब) अखंडित उत्पादन पद्धती आणि खंडित उत्पादन पद्धती यामध्ये कोणते फरक आहेत?

(क) सामग्री नियंत्रणाची तंत्रे सांगा.

३. **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या:–** **(१५)**

(अ) गुणवत्तेचा अर्थ काय आहे? त्याचे पैलू सांगा.

(ब) कैझेनची संकल्पना स्पष्ट करा व त्याची प्रक्रिया सांगा.

(क) सेवा गुणवत्ता व्यवस्थापनाच्या महत्त्वावर चर्चा करा.

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

४. **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या:–** **(१५)**

(अ) नाणे बाजाराची रचना थोडक्यात स्पष्ट करा.

(ब) NSDL ची भूमिका व सेवा स्पष्ट करा.

(क) सेबीची कार्ये स्पष्ट करा.

५. **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे द्या:–** **(१५)**

(अ) परस्पर निधीच्या वाढीस जबाबदार असणारे घटक स्पष्ट करा.

(ब) डेरिव्हेटिव बाजाराचे प्रकार स्पष्ट करा.

(क) सूक्ष्म वित्ताचे महत्व सांगा.

६. **थोडक्यात टीपा लिहा(कोणत्याही चार):–** **(२०)**

१. शास्त्रीय सामग्री नियंत्रण पद्धत
२. गुणवत्तेचा खर्च
३. सिक्स सिग्मा
४. ICRA पतनिर्धारण संस्था
५. भावी करार
६. SIP

09EFD9EAF7A4910B5682FBF3BE9617F3

Q.P. Code :32346

[Time: Three Hours] **[Marks. 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: i) All questions are Compulsory subject to Internal Choice.
ii) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1 Attempt **ANY TWO** of the following:
(a) What is a Company ? Explain its Characteristics. 10
(b) Explain in brief the various kinds of Companies. 10
(c) What is Memorandum of Association? Write its Clauses. 10
(d) Give meaning of the Prospectus. Explain various kinds of Prospectus. 10

Q.2 Attempt **ANY TWO** of the following:
(a) Who can become a Member of a Company? Explain various modes of Acquiring Membership. 10
(b) Who is a Director of a Company? Explain the Disqualifications of a Director of a Company. 10
(c) Explain briefly the provisions for conducting Annual General Meeting of a Company. 10
(d) Write a note on – 10
(i) Extra ordinary General Meeting.
(ii) Meeting by the Tribunal.

Q.3 Attempt **ANY TWO** of the following:
(a) Explain various Rights of a Partner as per Indian Partnership Act 1932. 10
(b) Discuss various modes of Dissolution of Partnership firm. 10
(c) What is Limited Liability Partnership? Explain its characteristics. 10
(d) Write a note on-(i) Conversion of LLP 10
(ii) Winding up of LLP

Q.4 Attempt **ANY TWO** of the following:
(a) Explain the term, 'Unfair Trade Practices' with suitable examples. 10
(b) Explain in brief the Composition and Jurisdiction of State Commission under Consumer Protection Act 1986. 10
(c) Discuss the Highlights of the Competition Act 2002. 10
(d) Write a note on , 'Abuse of Dominant Position'. 10

Q.5 Attempt **ANY TWO** of the following:
a) Write a note on 'Intellectual Property Rights'. 10
b) What is Patent? Explain the remedies against Infringement of Patents. 10
c) Explain the meaning of Copyright. Who is an Author under the Copyright Act? Which are the clauses of work covered by the Indian Copyright Act? 10
d) What is Trade Mark? Explain the Characteristics and Functions of Trade Mark. 10

****

006A8E3EACD806A942002D7F55BDBD12

Q.P. Code :32346

[**वेळ : ३ तास**] [**गुण : १००**]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे कमाल गुण दर्शवितात.

प्र.१ कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.

अ. कंपनी म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्ट्ये लिहा. १०

ब. कंपनीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा. १०

क. घटनापत्रक म्हणजे काय? त्यातील विविध कलमांची चर्चा करा. १०

ड. कंपनीचे माहिती पत्रक म्हणजे काय? माहिती पत्रकांचे प्रकार सांगा. १०

प्र.२ कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.

अ. कंपनीचा सभासद कोण होऊ शकतो? तसेच सभासदत्व संपादन करण्याच्या पद्धती कोणत्या? १०

ब. कंपनीचा संचालक कोण असु शकतो? कंपनीच्या संचालकांच्या अपात्रतेचे निकष विशद करा. १०

क. कंपनीच्या वार्षिक सर्व साधारण सभा बोलवण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा. १०

ड. खालील टिपा लिहा:- १०

(i) अतिरिक्त सामान्य सर्व साधारण सभा

(ii) न्यायधिकरण संचालित सभा

प्र.३ कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.

अ. भागीदारी कायदा १९३२ अन्वये भागीदारांचे अधिकार स्पष्ट करा. १०

ब. भागीदारीचे विसर्जन कोणकोणत्या पद्धतीने होते ते स्पष्ट करा. १०

क. मर्यादित दायित्व भागिदारी म्हणजे काय? त्याची वैशिष्टे लिहा. १०

ड. खालील टिपा लिहा- (i) मर्यादित दायित्व भागीदारीचे रूपांतरण १०

(ii) मर्यादित दायित्व भागीदारी संपुष्टात येणे

प्र.४. कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.

अ. 'अनुचित व्यापार प्रथा' ही संकल्पना योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. १०

ब. ग्राहक संरक्षण कायद्या खालील ग्राहकांच्या तक्रार निवारण्यासाठी उपलब्ध असलेल्या राज्य ग्राहक मंचाची रचना आणि कार्यकक्षा विशद करा. १०

क. स्पर्धा कायदा 2002 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. १०

ड. 'बाजारपेठेतील वर्चस्वाचे दुरुपयोग' यावर टीप लिहा. १०

प्र.५ कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ. 'बुध्दिमत्ता संरक्षण अधिकार कायदा' या वर टीप लिहा. १०

ब. पेटंट म्हणजे काय ? सदर कायद्याचे उल्लंघन झाल्यास कोणत्या उपाय योजना आहेत? १०

क. 'कॉपीराईट' या संकल्पनेचा अर्थ काय? तसेच कॉपीराईट कायद्यांतर्गत लेखक कोण असतो व सदर कायद्यातंर्गत कोण कोणत्या निर्मितींचा समावेश होतो? १०

ड. व्यापारी मुद्रा / चिन्ह म्हणजे काय? तसेच व्यापारी मुद्रांची / चिन्हांची वैशिष्टे आणि कार्य स्पष्ट करा. १०

****

006A8E3EACD806A942002D7F55BDBD12

Q.P. Code : 32642

[Time: Three Hours] **[Marks: 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. All Questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Use of simple calculator is allowed.
4. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A. Explain the following concepts (ANY FIVE) **10**

1. Allocation Function
2. Production Efficiency
3. Progressive Tax rate
4. Direct Tax
5. Canon of Sanction
6. Tax tolerance
7. Revenue Budget
8. Functional Finance

B. Choose the right answer from the given options and rewrite the statement. **10**

1. Taxes are subject to increasing _____.
   a) Marginal Social Sacrifice b) Marginal Social Benefit
   c) Both a and b d) None of these
2. When the size of the budget is optimum then_____.
   a) MSS < MSB b) MSS > MSB
   c) MSS = MSB d) None of these
3. Direct taxes are _____
   a) Unproductive b) Elastic
   c) Contributed by all d) All of these
4. Special levy means_____
   a) Tax on all people b) Charges for specific benefits
   c) Gift tax d) None of these
5. GST has replaced a variety of
   a) Direct Taxes b) Indirect Taxes
   c) Fees d) Fines
6. Public expenditure should be incurred to reduce
   a) Production b) Employment
   c) Income inequality d) Deficit Financing
7. Jack Wiseman and Alan T. Peacock carried out study on
   a) Public borrowing b) Taxation
   c) Public expenditure d) Deficit Financing
8. Sound Finance follow
   a) Balanced Budget b) Unbalanced Budget
   c) Unified Budget d) Multiple Budget
9. The key issue of Fiscal Federalism is
   a) Only Revenue assignment b) Revenue and expenditure assignment
   c) Only expenditure assignment d) None of these
10. Primary deficit is Fiscal Deficit less
    a) Interest Receipts b) Interest payments
    c) Subsidies d) Defence expenditure

AA7D4382F61345B68532996279152946

Q.P. Code : 32642

Q.2 Answer any TWO of the following: **20**

a. Define Public Finance and its scope.
b. Explain the principle of Maximum Social Advantage as stated by Hugh Dalton, with assumptions and diagrams
c. Examine the role of government in correcting market failure.

Q.3 Answer any TWO of the following: **20**

a. Explain the sources of Public Revenue
b. Explain the process of tax shifting and incidence of tax with reference to elasticities of demand and supply.
c. What are economic effects of taxation?

Q.4 Answer any TWO of the following: **20**

a. Explain different classification of public expenditure.
b. Explain the social security programmes.
c. Explain the burden of Public debt.

Q.5 Answer any TWO of the following: **20**

a. Explain the types of deficits in the budget.
b. Explain the features of Sound Finance.
c. What are the basic characteristics of FRBM Act 2003?

****

AA7D4382F61345B68532996279152946

Q.P. Code : 32642

[वेळ: ३ तास] **[गुण: १००]**

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. फक्त साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.
४. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्रश्न.१ अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही पाच). १०

१. वितरण / वाटप कार्य
२. उत्पादन कार्यक्षमता
३. प्रगतीशील कर
४. प्रत्यक्ष कर
५. मंजुरी तत्व
६. कर सहनशीलता
७. महसुली अंदाजपत्रक
८. कार्यात्मक वित्त

ब) खालीलपैकी योग्य पर्यायाची निवड करून विधाने पूर्ण करा. १०

१. करामुळे _____ वाढतो.
अ) सीमांत सामाजिक त्याग ब) सीमांत सामाजिक लाभ
क) दोन्ही ड) वरीलपैकी नाही

२. जेव्हा अंदाजपत्रक इष्टतम आकाराचे असते तेव्हा _____ असते.
अ) सिमांत सामाजिक त्याग < सीमांत सामाजिक लाभ ब) सिमांत सामाजिक त्याग > सीमांत सामाजिक लाभ
क) सिमांत सामाजिक त्याग = सिमांत सामाजिक लाभ ड) वरीलपैकी नाही

३. प्रत्यक्ष कर हे _____ असतात.
अ) अनुत्पादक ब) लवचिक
क) सर्वदेयक्षम ड) वरीलपैकी सर्व

४. विशेष कर म्हणजे _____.
अ) सर्व जनतेवर कर ब) विशिष्ट लाभासाठी कर
क) बक्षीस कर ड) वरीलपैकी नाही

AA7D4382F61345B68532996279152946

Q.P. Code : 32642

५. जी.एस.टी हा विविध _____ कराऐवजी घेतला जातो.
अ) प्रत्यक्ष कर ब) अप्रत्यक्ष कर
क) शुल्क ड) दंड

६. सार्वजनिक खर्च हा _____ कमी करण्यासाठी केला जातो.
अ) उत्पादन ब) रोजगार
क) उत्पन्न विषमता ड) वित्तीय तुट

७. जॅक वाईजमन आणि ॲलन टी पिकॉक यांनी _____ याचा अभ्यास केला.
अ) सार्वजनिक कर्ज ब) कररचना
क) सार्वजनिक खर्च ड) तुटीचा भरणा

८. मुलभूत वित्त (sound finance) हे _____ चे समर्थन करते.
अ) समतोल अंदाजपत्रक ब) असमतोल अंदाजपत्रक
क) एकांगी अंदाजपत्रक ड) विविधांगी अंदाजपत्रक

९. संघराज्यीय वित्ताचा _____ हा मुख्य घटक आहे.
अ) फक्त महसूल आढावा ब) महसूल आणि खर्च आढावा
क) फक्त खर्च आढावा ड) वरीलपैकी नाही

१०. प्राथमिक तुट = वित्तीय तुट - _____
अ) व्याज उत्पन्न ब) व्याज देणी
क) अनुदाने ड) संरक्षण खर्च

प्रश्न.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. २०

अ) सार्वजनिक वित्ताचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) डॉ. डाल्टन यांचे ‘ महत्तम सामाजिक लाभ तत्व’ सुबक आकृती आणि गृहीतकांच्या आधारे स्पष्ट करा.
क) ‘बाजार यंत्रणेतील त्रुटी दूर करण्यासाठी सरकारची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. २०

अ) सार्वजनिक उत्पन्नाचे विविध स्त्रोत स्पष्ट करा.
ब) ‘कर संक्रमण आणि काराघात’ या संकल्पना मागणीची लवचिकता आणि पुरवठ्याची लवचिकता यांच्या साह्याने स्पष्ट करा.
क. करांचे आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.

AA7D4382F61345B68532996279152946

Q.P. Code : 32642

प्रश्न.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. २०

अ) सार्वजनिक खर्चाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

ब) 'सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम' स्पष्ट करा.

क) 'सार्वजनिक कर्जभार' यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. २०

अ) तुटीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

ब) 'मुलभूत वित्त' (sound finance) यावर सविस्तर लिहा.

क) 'FRBM कायदा २००३' ची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

****

AA7D4382F61345B68532996279152946

Time : 3.00 hours Total Marks : 100

N.B. 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

1(A) Select the most appropriate answer from the options given below (Any Ten) (10)

1) _____ advertising allows consumers to understand ads and refer to them at leisure.
a) Print b) Broadcasting c) Outdoor d) Theater

2) Zipping and zapping are associated with _____ advertising.
a) Newspaper b) Television c) Magazine d) Outdoor

3) _____ medium has an advantage in terms of cost effectiveness with maximum reach.
a) IPL match telecast
b) Times of India front page
c) Viral message on mobile phones
d) Outdoor Hoardings at Haji Ali Corner in Mumbai

4) DAGMAR model was conceptualized by _____.
a) Russell Colley b) David Ogilvy c) E.K. Strong d) Leo Burnett

5) The all-you-can-afford method of deciding the ad budget is best for _____company.
a) Hindustan Unilever b) Tata Group
c) Mahindra & Mahindra d) Pitambari Group

6) _____ factor is considered while selecting media.
a) Target market b) Retailers c) Trade Cycles d) Politics

7) In advertising, _____is prepared by the client for the agency's creative team.
a) Creative pitch b) Plant layout
c) Creative brief d) Financial accounts

8) _____appeals contain basic facts about the product so as to justify why audience should buy that specific brand.
a) Emotional b) Rational c) Security d) Efficiency

9) Middle class family buying its first car, is considered as a _____involvement product.
a) Low b) High c) Moderate d) Medium

10) "Darr ke aage jeet hai" is the slogan used by the brand_____.
a) Sprite b) Lemonade c) Mountain Dew d) Limca

11) Advertising of travel destinations use _____ execution style.
a) Dramatic b) Slice of life c) Humorous d) Any of these

12) Advertising campaigns need to be pre-tested to find out the _____ effect on target market.
a) Recall b) Communication
c) Legal d) None of the above

1 (B) State whether the following statements are true OR false: (Any Ten) (10)

1) Mere Dad Ki Maruti, a high budget film that used Maruti brand as the main character in the film is an example of outdoor advertising.
2) Google has become a major advertising medium in modern times.
3) All Storyboards for television advertising need to follow the Doordarshan Code for getting approved.
4) The ultimate objective of all advertising is to sell the brand.
5) Clients follow a uniform approach for setting ad budgets on various media.
6) Media Planning Process involves strategy and is a lengthy process.
7) Incubation is a technique of Visualisation.
8) USP stands for Unique Sales Promotion.
9) Buying Coca Cola is a low involvement brand purchase.
10) Body Copy is considered the soul of advertising.
11) Advertising of Beauty Products usually use animation type of execution style.
12) Order of merit rating is one of the ways used for conducting Consumer Jury Test.

2. Answer ANY TWO of the following: (15)

a) What are the disadvantages of Out-Of -Home (OOH) advertising?
b) Explain the various forms of Internet advertising.
c) Briefly describe ABC as a tool of media regulation.

3. Answer ANY TWO of the following: (15)

a) "An Advertising Campaign is prepared systematically by taking several steps" Discuss.
b) Explain the media objectives that are important in advertising.
c) Briefly explain the various media scheduling strategies.

4. Answer ANY TWO of the following: (15)

a) Explain the various techniques of Visualization.
b) Explain various aspects of selling points.
c) Discuss the advantages and limitations of celebrity endorsements in advertising.

5. Answer ANY TWO of the following: (15)

a) What is the importance of illustrations in advertising?
b) "Jingles and Music are effective in advertising of FMCG brands." Do you agree? Discuss.
c) Elaborate on different post-testing methods of testing advertising effectiveness.

6. Write short notes on ANY FOUR of the following: (20)

a) Limitations of print media
b) Importance of media research
c) Any three methods of setting an advertising budget
d) Types of endorsers
e) Principals of effective layout
f) Concept of storyboard

***

D42C4728B81C551C55335ADFE437138E

- मराठी रुपांतर-

१(अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्यायी उत्तराची निवड करा. (कोणतेही दहा) (१०)

१) ..... जाहिराती ग्राहकांना जाहिराती समजून घेण्यास आणि त्यांच्या फुरसतीच्या वेळी त्यांचा संदर्भ घेणे शक्य करतात.
- अ) छापिल ब) प्रक्षेपित
- क) बाह्य ड) सिनेमा

२) झिपिंग आणि झॉपिंग हे ..... जाहिरातीशी संबंधित आहे.
- अ) वर्तमानपत्र ब) दूरचित्रवाणी
- क) मासिके ड) बाह्य

३) कमीतकमी खर्चात जास्तीत जास्त पोहोचच्या दृष्टीने ..... माध्यम फायद्याचे आहे.
- अ) आय.पी.एल.सामन्याचे प्रक्षेपण ब) टाईम्स ऑफ इंडियातील मुखपृष्ठ
- क) मोबाईल फोनवरील व्हायरल मेसेज ड) मुंबईतील हाजी अली कॉर्नरवरील बाह्य फलक

४) डागमर (DAGMAR) प्रतिकृतीची संकल्पना ..... द्वारा मांडली गेली.
- अ) रसेल कोली ब) डेव्हीड ओगिल्वी
- क) ई.के.स्ट्रांग ड) लियो बर्नेट

५) जाहिरात अंदाजपत्रक तयार करण्याची सर्वसामान्यांना परवडणारी पद्धत ही .....कंपनीकरीता सर्वोत्तम आहे.
- अ) हिंदुस्थान युनिलिवर ब) टाटा समुह
- क) महिन्द्र अॅन्ड महिन्द्र ड) पितांबरी समुह

६) माध्यमाची निवड करताना ..... घटकाचा विचार करावा लागतो.
- अ) लक्ष्य बाजारपेठ ब) किरकोळ विक्रेते
- क) व्यापार चक्र ड) राजकारण

७) जाहिरातीमधील .....हे ग्राहक जाहिरात संस्थेच्या सर्जनशील चमूकरीता तयार करतात.
- अ) सर्जनशील पिच ब) कारखाना आराखडा
- क) सर्जनशील संक्षिप्त ड) आर्थिक लेखे

८) ..... आवाहनामध्ये वस्तुबद्दल मूलभुत तथ्ये असतात ज्यामुळे ग्राहकांनी त्या विशिष्ट नाममुद्रेचीच का खरेदी केली पाहिजे हे सिद्ध करते.
- अ) भावनिक ब) तर्कसंगत
- क) सुरक्षात्मक ड) कार्यक्षमतात्मक

९) मध्यमवर्गीय कुटूंबाद्वारे पहिली कार खरेदी करणे ही ..... सहभाग वस्तु मानली जाते.
- अ) कमी ब) जास्त
- क) मर्यादित ड) मध्यम

१०) डर के आगे जीत है हे घोषवाक्य ..... नाममुद्रेद्वारा उपयोगात आणले जाते..
- अ) स्प्राईट ब) लेमोनेड
- क) माउंटेन ड्यू ड) लिम्का

११) प्रवास गंतव्य स्थानाची जाहिरात ही ..... या जाहिरात प्रसारित करण्याच्या कार्यवाहीत्मक प्रकारात उपयोगात आणली जाते.
- अ) नाट्यमय ब) जीवनाचे वास्तव चित्रण
- क) विनोदी ड) यापैकी कोणतेही

१२) लक्ष्य बाजारपेठेवरील.....प्रभावाचा शोध घेण्यासाठी जाहिरात मोहिमेची प्रसारणपूर्व चाचणीची आवश्यकता आहे.
- अ) आठवण ब) संप्रेषण
- क) कायदेशीर ड) यापैकी नाही

D42C4728B81C551C55335ADFE437138E

१(ब) खाली दिलेली वाक्ये चूक की बरोबर ते लिहा (कोणतेही दहा) (१०)

१) मेरे डॅड की मारूती, एक मोठ्या बजेटचा चित्रपट आहे ज्यात मुख्य पात्र म्हणून मारूती नाममुद्रेचा उपयोग केला आहे हे बाह्य जाहिरातीचे उदाहरण आहे.
२) आधुनिक काळात गुगल हे जाहिरातीचे मुख्य माध्यम बनले आहे.
३) दुरचित्रवाणी जाहिरातीतील सर्व स्टोरीबोर्डच्या मंजूरीकरीता दूरदर्शन कोडचे पालन करणे आवश्यक आहे.
४) सर्वप्रकारच्या जाहिरातीचे अंतीम उद्दिष्ट हे नाममुद्रेची विक्री हे आहे.
५) विविध माध्यमांकरीता जाहिरात अंदाजपत्रक तयार करण्याकरीता ग्राहक एकसमान दृष्टिकोण बाळगतात.
६) माध्यम नियोजन प्रक्रियेत धोरणांचा समावेश होतो आणि ही एक दीर्घ प्रक्रिया आहे.
७) उष्मायन (Incubation) हे दृक्प्रतिमेचे तंत्र आहे.
८) यु.एस.पी. म्हणजे विशिष्ठ विक्री वाढ.
९) कोका कोला खरेदी करणे ही कमी सहभाग नाममुद्रेची खरेदी आहे.
१०) मजकूराला जाहिरातीचा आत्मा म्हटले जाते.
११) सौंदर्य उत्पादनाच्या जाहिरातीत सामान्यपणे ॲनिमिशनचा जाहिरात प्रसारण शैली म्हणून वापर करतात.
१२) ग्राहक मंडळाद्वारे मूल्यांकन चाचणी पद्धतीत गुणानुक्रमानुसार मूल्यांकन हा एक मार्ग आहे.

२. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

अ) बाह्य (OOH) जाहिरातीचे तोटे कोणते?
ब) इंटरनेट जाहिरातीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
क) ऑडीट ब्युरो ऑफ सर्कुलेशन (ए.बी.सी.) हे माध्यम नियमनाचे साधन म्हणून विस्तृत वर्णन करा.

३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

अ) एखादी जाहिरात मोहिम अनेक टप्प्यांच्या आधारे पद्धतशीरपणे तयार केली जाते - चर्चा करा.
ब) जाहिरातीमध्ये महत्वाची असलेली माध्यमांची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) विविध माध्यम वेळापत्रकाची धोरणे थोडक्यात स्पष्ट करा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

अ) दृक्प्रतिमेच्या विविध तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) विक्रय बिंदूचे विविध पैलू स्पष्ट करा.
क) जाहिरातीतील प्रतिष्ठीत व्यक्तिंद्वारे पृष्ठांकनाचे फायदे व तोट्यांची चर्चा करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

अ) जाहिरातीमध्ये चित्रांचे महत्व काय?
ब) गाणे आणि संगीत हे एफ.एम.सी.जी. नाममुद्रांच्या बाबतीत प्रभावी आहेत. आपण सहमत आहात का? चर्चा करा.
क) जाहिरातीची परिणामकारकता चाचणीच्या विविध प्रसारणोत्तर पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही चार संक्षिप्त टीप लिहा. (२०)

अ) छापील माध्यमाच्या मर्यादा
ब) माध्यम संशोधनाचे महत्व
क) जाहिरात अंदाजपत्रक निर्मितीच्या कोणत्याही तीन पद्धती
ड) पृष्ठांकनकर्त्यांचे प्रकार
इ) परिणामकारक रचनेची मूलतत्वे
फ) स्टोरीबोर्ड संकल्पना

***

D42C4728B81C551C55335ADFE437138E

Duration: 3 Hours **Marks: 100**

Please check whether you have got the right question paper.

N B. 1. **All** Questions are **Compulsory**.
2. Q. No. **1** and Q. No. **6** carry **20** marks each, sub question **A** and **B** in these questions Carry **10** marks each.
3. Q. No. **2** to Q.No. **5** carry **15** marks each, sub question **A** and **B** in these questions carry **8** and **7** marks respectively.
4. **Working Notes** should form the **part of your answer**.

Q.1 A] Fill in the blanks choosing the correct alternative: (Any Ten)

1. ……. should form part of the name of One Person Company.
    a. LLP
    b. Public Limited
    c. OPC
    d. None of the above
2. Unclaimed dividend is shown under …….
    a. Current assets
    b. Reserves and surplus
    c. Current liabilities
    d. None of the above
3. Sweat Equity shares are issued to …….
    a. Existing Shareholders
    b. Employees
    c. Auditors
    d. None of the above
4. Trade Payable includes ……
    a. Creditors for goods
    b. Creditors for expenses
    c. Creditors for asset purchased
    d. All of the above
5. Debentures may be issued at …….
    a. Par
    b. Discount
    c. Premium
    d. All of the above
6. The shares offered free of cost are called as …….
    a. Rights shares
    b. Bonus shares
    c. Preferential shares
    d. Priority shares
7. Dividend is usually paid to shareholders as a percentage of ……..
    a. Paid up capital
    b. Net profit
    c. Called up capital
    d. Authorized capital

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

8. Capital Redemption Reserve can be utilized for …….
    a. Payment of dividend
    b. Issue of right shares
    c. Issue of fully paid bonus shares
    d. Setting off against losses
9. The redemption amount remaining unpaid to preference shareholders is shown in the balance sheet as …….
    a. Current liabilities
    b. Loan
    c. Share capital
    d. Contingent liabilities
10. The claim of debenture holders on redemption is credited to …….
    a. Cash/Bank A/c
    b. Sinking Fund A/c
    c. Debenture holders A/c
    d. None of the above
11. The excess of consideration paid over net value of assets taken over is called …….
    a. Security premium
    b. Goodwill
    c. Capital reserve
    d. None of the above
12. Profit prior to incorporation is available for payment of …….
    a. Dividend
    b. Interest on debentures
    c. Both a and b
    d. None of the above

Q.1 B] State whether the following statements are true or false: (Any Ten)

1) Authorized capital is disclosed only for information.
2) The shares of all companies are listed on the stock exchanges.
3) Participating Preference shareholders can participate and vote on all matters affecting the Company.
4) Debenture capital is called as debt capital.
5) In case of redemption of debentures, creation of Debenture Redemption Reserve is optional to the Company.
6) Capital Reserve and Reserve Capital are one and the same.
7) Issue of bonus shares results in conversion of profit into share capital.
8) Premium on redemption of preference shares is adjusted out of profits.
9) Depreciation on delivery van is allocated in sales ratio.
10) After redemption of debentures, balance in Debenture Redemption Reserve is transferred to General Reserve account.
11) The assets offered as security are released after redemption of debentures.
12) Profit prior to incorporation is transferred to General Reserve.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

Q.2 Sampurna Co. Ltd was incorporated on 1st May 2018 to take over the business of M/s Apurna, as going concern from 1st January 2018. The Profit and Loss Account for the year ending 31st December 2018 was as follows:

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Rent and Taxes	8,500	By Gross Profit	2,12,020
To Administrative Salaries and expenses	25,500		
To Selling Expenses	5,000		
To Directors Fees	12,000		
To Carriage Outward	12,960		
To Advertisement	18,000		
To Depreciation	3,000		
To Audit Fees	6,000		
To Electricity Charges	1,260		
To Interest on Debentures	19,800		
To Net Profit	1,00,000		
Total	2,12,020	Total	2,12,020

Additional Information:

1. Sales for each month from September 2018 to December 2018 were double the monthly sales from January 2018 to August 2018.
2. Audit fees are for the entire period.
3. Rent was increased from Rs.500 p.m. to Rs.1,000 p.m. with effect from 1st August 2018.

You are required to prepare statement of Profit and Loss, allocating the income and expenses on suitable basis between Pre and post incorporation periods.

OR

Q.2 Fida Pvt. Ltd. was incorporated on 1st August 2018. This company agreed to take over business of Ada & Co. as going concern with effect from 1st April 2018.

The Profit and Loss Account for the year ended 31st March 2019 is given below:

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Administrative staff salaries	1,68,000	By Gross Profit	6,00,000
To Rent	1,60,000		
To Electricity Charges	30,000		
To Advertisement	21,000		
To Bad Debts	5,000		
To Commission on Sales	33,000		
To Preliminary Expenses w/off	7,000		
To Interest on Debentures	3,000		
To Interest on Purchase Consideration	6,000		
To Net Profit	1,67,000		
Total	**6,00,000**	**Total**	**6,00,000**

Additional Information :

1. Sales for pre-incorporation period were ₹5,00,000 which were 1/3 of the total sales.
2. Rent from 1st August 2018 was increased by ₹5,000 p.m.
3. Salaries to administrative staff was increased by ₹3,000 p.m., w.e.f. 1st August 2018.
4. Bad Debts are from the debtors relating to the month of March 2018.
5. Purchase Consideration was paid on 30th September 2018.

Prepare Statement showing Profit and Loss for the year ended 31st March 2019 appropriating all income and expenditure items between Pre-incorporation and Post incorporation period on suitable basis.

Q.3. Following is the Balance Sheet of Diamond Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	**₹**	**Assets**	**₹**
20,000; 8% Preference Shares of ₹100 each fully paid	20,00,000	Fixed Assets	37,00,000
		Investments	14,00,000
2,50,000 Equity shares of ₹10 each fully paid	25,00,000	(M.V. ₹ 15,00,000)	
		Current Assets	26,70,000
Profit & Loss a/c	12,50,000		
Dividend Equalisation Reserve	9,00,000		
Securities Premium	1,20,000		
Current Liabilities	10,00,000		
Total	**77,70,000**	**Total**	**77,70,000**

8% Preference Shares are due for redemption on 31st March 2019 at premium of ₹10 per share. The company sold investments at market value. The Company decided to utilize available sources to full extent for redemption purpose. The Preference Shares were redeemed on the due date. The payment was made to all preference shareholders except one shareholder holding 800 preference shares who could not be traced.

Pass journal entries in the books of Diamond Ltd. to record the above transactions and prepare Balance Sheet of the Company after redemption of Preference Shares.

OR

Q.3. Following is the summarised Balance Sheet of Soham Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	**₹**	**Assets**	**₹**
12% Preference Shares of ₹100 each, ₹80 paid	24,00,000	Fixed Assets	28,00,000
		Bank	27,60,000
Equity shares of ₹10 each fully paid	12,00,000	Other Current Assets	13,00,000
Profit & Loss a/c	11,00,000		
General Reserve	12,00,000		
Securities Premium	60,000		
Current Liabilities	9,00,000		
Total	**68,60,000**	**Total**	**68,60,000**

The Preference Shares are to be redeemed at 10% premium, for this purpose the Company made the final call and all call money was duly received.

On 1st April 2019 a fresh issue of Equity Shares of ₹ 10 each was made at 10% premium to the minimum extent as required under the Companies Act for the purpose of redemption of Preference Shares.

On 1st October 2019, Bonus shares were issued at par at the rate of one share for every two shares held on the same date.

Pass journal entries in the books of Soham Ltd. to record the above transactions.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

Q.4. Prudence Ltd. redeemed ₹50,00,000; 12% Debentures at a premium of 5% fully out of profit on 30th Sept. 2018. The company had a Debenture Redemption Reserve of ₹10,00,000. For the purpose of redemption of debentures, apart from creating Debenture Redemption Reserve the Company complied with the necessary statutory provisions in such a manner so as to utilize the funds of the company to the minimum possible extent. Pass necessary journal entries for the redemption of debentures.

OR

Q.4. Pass necessary journal entries for the following independent transactions:

1. 9%, 8,000 Debentures of ₹100 each due for redemption at 10% premium.
2. Money paid off to Preference shareholders for 11%, 30,000 Preference shares of ₹10 each due for redemption at 5% premium.
3. 25,000 fully paid Bonus shares of ₹10 each issued out of Capital Redemption Reserve.
4. Investment made of ₹3,00,000 in pursuant to statutory compliance of Redemption of Debentures.
5. Premium on Redemption of Preference Shares ₹1, 50,000 written off.
6. Debenture Redemption Reserve ₹5, 00,000 transferred to General Reserve.
7. Money received in full out of fresh issue of 50,000 Equity Shares of ₹10 each at premium ₹10 per share for the purpose of Redemption of Preference Shares.

Q.5 Following is the summarised Balance Sheet of Sunshine Ltd. as on 31st March 2019:

Liabilities	**₹**	**Assets**	**₹**
Authorised Share Capital:		Fixed Assets	5,50,000
1,00,000 Equity Shares of Rs.10 each	10,00,000	Investments	1,00,000
10,000; 9% Redeemable Preference		Cash at bank	1,20,000
Shares of Rs. 100 each	10,00,000	Other Current Assets	5,80,000
Issued and Paid up Capital:			
50,000 Equity shares of Rs.10 each fully paid	5,00,000		
5,000; 9% Redeemable Preference Shares of Rs.100 each fully paid.	5,00,000		
Reserves & Surplus:			
Profit & Loss a/c	2,00,000		
General Reserve	1,00,000		
Current Liabilities	50,000		
Total	**13,50,000**	**Total**	**13,50,000**

On 1st April 2019 the Company sold part of its investments at ₹72, 000 at 10% loss. Further the Company decided to:

1. Redeem the Preference Shares at premium of 5%.
2. Issue Equity Shares of ₹10 each at par to the extent it is required under the Companies Act for the purpose of redemption of Preference Shares.
3. Arrange Temporary Bank Overdraft to manage the funds if required.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

You are required to:

a. Show necessary Journal entries in the books of Sunshine Ltd. to record the above transactions.
b. Prepare Balance Sheet thereafter.

OR

Q.5 A. On 31st December 2018 Plasto-craft Ltd. redeemed 5,000, 9% debentures of ₹ 100 each by converting them into equity shares of ₹10 each at a premium of ₹2.50 per share. On the same date the company also redeemed 2,500, 12% debentures of ₹ 100 each in cash. Company complied with the necessary statutory provisions in such a manner so as to utilize profits and funds of the company to the minimum possible extent. Give the necessary journal entries.

Q.5 B. Calculate the profits prior to and post incorporation from the following details:

Majestic Ltd. was formed on 1st August 2018 to take over the business of a partnership firm from 1st April 2018. Sales from 1st April 2018 to 31st July 2018 were ₹ 6,00,000 and sales from 1st August 2018 to 31st October 2018 were ₹ 11,00,000. Sales from 1st November 2018 to 31st March 2019 were ₹ 13,00,000. Gross profit for the year was ₹ 6,93,000. Total fixed expenses for the year were ₹2,10,000 and total expenses relating to sales were ₹ 2,40,000. Directors' Fees amounted to ₹12,000 and Auditor's Remuneration for full year was ₹ 24,000 which include ₹ 6,000, charged for consultancy with respect to formation of Company.

Q.6.A. What is Employee Stock Option Plan? Explain the legal provisions governing it.

Q.6.B. Distinguish between Shares and Debentures.

OR

Q.6. Write Short notes (Attempt any **FOUR**):

1. ESCROW Account
2. Bonus Shares
3. Debenture Redemption Reserve
4. Non- divisible profits
5. Partnership Vs. Limited Company.
6. Profit Prior to Incorporation

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

(मराठी भाषांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००)**

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
२) प्र.क्र.**१** आणि प्र.क्र. **६** प्रत्येकी **२०** गुणांकरिता व उपप्रश्न **अ** आणि **ब** प्रत्येकी **१०** गुणांकरिता आहेत.
३) प्र.क्र.**२** ते **५** प्रत्येकी **१५** गुणांकरिता व त्यातील उपप्रश्न **अ** आणि **ब** प्रत्येकी **८** व **७** गुणांकरिता आहेत.
४) उत्तराचे टाचण उत्तराचा भाग असेल.
५) इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा **(कोणतेही दहा)** :

१) खालीलपैकी ------एक व्यक्ती कंपनीच्या नावाचाच भाग असतो.
- अ) एल्.एल्.पी.
- ब) पब्लिक लि.
- क) ओ. पी. सी.
- ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

२) न घेतलेल्या लाभांश------खाली दाखवला जातो.
- अ) चालू मालमत्ता
- ब) निधी आणि अधिक्य
- क) चालू देणी
- ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

३) स्वेद समभाग -------यांना दिले जातात.
- अ) अस्तित्वात असलेल्या भागधारकांना
- ब) कर्मचाऱ्यांना
- क) लेखापरिक्षकाला
- ड) वरीलपैकी कोणताही नाही

४) व्यापारी देणींमध्ये ------समाविष्ट असते.
- अ) मालाचे धनको
- ब) खर्चाचे धनको
- क) मालमत्ता खरेदी केलेले धनको
- ड) वरीलपैकी सर्व

५) कर्जरोखे ----विक्रीस काढले जाऊ शकते.
- अ) त्याच किंमतीने
- ब) सूट दिलेल्या किंमतीने
- क) अधिभाराने
- ड) वरीलपैकी सर्व प्रकारे

६) किंमत न घेता केलेले भाग यांना -----म्हणतात.
- अ) हक्कभाग
- ब) अधिलाभांश भाग
- क) अग्रहक्क
- ड) प्राधान्य भाग

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

७) भागधारकांना दिला जाणारा लाभांश हे नेहमी -------वर शेकडा दराने दिले जाते.
   अ) वसूल भांडवल
   ब) निव्वळ नफा
   क) मागणी केलेले भांडवल
   ड) अधिकृत भांडवल

८) भांडवल विमोचन निधी-----करिता वापरला जाऊ शकतो.
   अ) लाभांश देण्याकरिता
   ब) हक्कभाग देण्याकरिता
   क) पूर्ण दत्त अधिलाभांश भाग देण्याकरिता
   ड) तोटा खाते बाद करण्याकरिता

९) अग्रहक्क भागधारकांना विमोचनाचे बाकी राहिलेले देणे ताळेबंदामध्ये ----- मध्ये दर्शविले जाते.
   अ) चालू देणी
   ब) कर्ज
   क) भाग भांडवल
   ड) संभाव्य देणी

१०) कर्जरोखे धारकांचा विमोचनावरील दावा------ ला जमा केले जाते.
   अ) रोख/बँक खाते
   ब) निक्षेप निधी खाते
   क) कर्जरोखे धारक खाते
   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

११) ताब्यात घेतलेल्या निव्वळ मालमत्ता मुल्यापेक्षा अधिक दिलेल्या खरेदी मोबदल्यास--- म्हणतात.
   अ) भाग अधिभार
   ब) नावलौकिक
   क) भांडवल निधी
   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

१२) स्थापनापूर्व नफा -----देण्याकरिता उपलब्ध असतो.
   अ) लाभांश
   ब) कर्जरोख्यांवरील व्याज
   क) अ आणि ब दोन्ही
   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

ब) खालील विधाने सत्य कि असत्य ते सांगा **(कोणतेही दहा)** :

१) अधिकृत भागभांडवल हे फक्त माहितीकरिता दर्शविले जाते.

२) सर्व कंपन्यांचे भाग शेअर बाजार नोंदणीकृत असतात.

३) भाग घेणारे अग्रहक्क भागधारक कंपनीवर परिणाम करणाऱ्या सर्व बाबींमध्ये भाग घेऊ शकतात व मतदान करू शकतात.

४) कर्जरोखे भांडवल यास कर्ज भांडवल म्हणतात.

५) कर्जराख्यांच्या विमोचनासाठी, कर्जरोखे विमोचन निधी निर्माण करणे कंपनीसाठी ऐच्छिक असते.

६) भांडवल निधी आणि राखीव भांडवल हे एकच असते.

७) अधिलाभांश(बोनस) भाग देणे म्हणजे नफ्याचे रूपांतर भाग भांडवलात करणे.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

८) अग्रहक्क भागाच्या विमोचनावरील अधिभार नफ्यामधून खातेबाद केला जातो.

९) माल वितरण वाहनांवरील घसारा विक्री अनुपातमध्ये विभागला जातो.

१०) कर्जरोख्यांच्या विमोचनानंतर, कर्जरोखे विमोचन निधी ची जमा सामान्य निधी खात्यात वर्ग केली जाते.

११) कर्जरोख्याच्या विमोचनानंतर गहाण म्हणून ठेवलेल्या मालमत्ता मुक्त होतात.

१२) स्थापनापूर्व नफा सामान्य निधीला वर्ग केला जातो.

२. दि.१ जानेवारी २०१८ पासून मेसर्स अपूर्णचा चालू व्यवसाय ताब्यात घेण्यासाठी दि. १ मे २०१८ रोजी संपूर्ण कं.लि. ची स्थापना झाली. ३१ डिसेंबर २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचे नफा तोटा खाते पुढीलप्रमाणे:

तपशील	रु.	तपशील	रु.
भाडे आणि कर	८,५००	ढोबळ नफा	२,१२,०२०
प्रशासकीय वेतन आणि खर्च	२५,५००		
विक्री खर्च	५,०००		
संचालक शुल्क	१२,०००		
विक्रीवरील वाहतूक खर्च	१२,९६०		
जाहिरात	१८,०००		
घसारा	३,०००		
लेखापरीक्षण शुल्क	६,०००		
विजबिल	१,२६०		
कर्जरोख्यांवरील व्याज	१९,८००		
निव्वळ नफा	१,००,०००		
	२,१२,०२०		२,१२,०२०

अतिरिक्त माहिती :

१. सप्टेंबर २०१८ ते डिसेंबर २०१८ ची मासिक विक्री जानेवारी २०१८ ते ऑगस्ट २०१८ च्या मासिक विक्रीच्या दुप्पट होती.

२. लेखापरीक्षण शुल्क हे पूर्ण वर्षाचे आहे.

3. १ ऑगस्ट २०१८ पासून भाडे रु.५०० प्रतिमहिना वरून रु.१,००० प्रतिमहिना इतके वाढवण्यात आले होते.

स्थापनापूर्व आणि स्थापनानंतर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चाचे योग्य विभाजन करून नफा तोटा पत्रक तयार करा.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

किंवा

२. फिदा प्रा.लि.ची स्थापना दि. १ ऑगस्ट २०१८ रोजी झाली त्या कंपनीने दि. १ एप्रिल २०१८ पासून अदा आणि कंपनीचा चालू व्यवसाय ताब्यात घेण्याचे ठरविले.

दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचे नफा तोटा खाते खालीलप्रमाणेः

तपशील	₹	तपशील	₹
प्रशासकीय कर्मचारी वेतन	१,६८,०००	ढोबळ नफा	६,००,०००
भाडे	१,६०,०००		
वीज बिल	३०,०००		
जाहिरात	२१,०००		
बुडित कर्ज	५,०००		
विक्रिवरील दलाली	३३,०००		
प्राथमिक खर्च खातेबाद	७,०००		
कर्जरोखेवरील व्याज	३,०००		
खरेदी मोबदला वरील व्याज	६,०००		
निव्वळ नफा	१,६७,०००		
एकूण	**६,००,०००**	**एकूण**	**६,००,०००**

अतिरिक्त माहितीः

१. स्थापनापूर्व कालावधीतील विक्री ₹५,००,००० होती, जि एकूण विक्रीच्या $\frac{1}{3}$ होती.

२. १ ऑगस्ट २०१८ पासून भाडे प्रति महिना ५०००₹ नी वाढले.

३. १ ऑगस्ट २०१८ पासून प्रशासकीय कर्मचाऱ्यांचे वेतन प्रति महिना ₹ ३००० नी वाढले.

४. बुडित कर्ज हे मार्च २०१८ या महिन्यातील ऋणकोंशी संबंधित आहे.

५. खरेदी मोबदला दि. ३० सप्टेंबर, २०१८ रोजी अदा करण्यात आला.

स्थापना पूर्व आणि स्थापना नंतर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चांचे योग्य विभाजन करून रकाना स्वरुपात दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता नफा तोटा पत्रक तयार करा.

३. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा डायमंड लि. चा ताळेबंद पुढीलप्रमाणेः

देणी	₹	मालमत्ता	₹
२०,००० ८% अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹. १०० चे पूर्णदत्त	२०,००,०००	स्थिर मालमत्ता	३७,००,०००
		गुंतवणुक(बाजारी मूल्य ₹. १५,००,०००)	१४,००,०००
२,५०,००० समभाग प्रत्येकी ₹१० चे पूर्णदत्त	२५,००,०००		
नफा तोटा खाते	१२,५०,०००	चालू मालमत्ता	२६,७०,०००
लाभांश समीकरण निधी	९,००,०००		
भाग अधिभार	१,२०,०००		
चालू देणी	१०,००,०००		
एकुण	**७७,७०,०००**	**एकुण**	**७७,७०,०००**

३१ मार्च २०१९ रोजी ₹.१० प्रतिभाग अधिभाराने ८% अग्रहक्क भागाचे विमोचन देय झाले आहे. कंपनीने गुंतवणुक बाजार भावाने विकली. कंपनीने विमोचनाकरिता उपलब्ध निधीचा पुरेपूर वापर करण्याचे ठरविले.

ठरल्याप्रमाणे अग्रहक्क भागाचे विमोचन झाले. ८०० अग्रहक्क भाग बाळगणारा एक भागधारक (जो सापडू

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

शकला नाही) सोडून सर्व भागधारकांना रक्कम अदा करण्यात आली.

डायमंड लि.च्या रोजकिर्दीमध्ये वरील व्यवहाराच्या नोंदी करा आणि अग्रहक्क भागाच्या विमोचनानंतरचा कंपनीचा ताळेबंद तयार करा.

किंवा

३. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा सोहम लि. चा संक्षिप्त ताळेबंद पुढीलप्रमाणेः

देणी	₹	मालमत्ता	₹
१२% अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹ १००		स्थिर मालमत्ता	२८,००,०००
₹८० चे दत्त	२४,००,०००	बँक	२७,६०,०००
समभाग प्रत्येकी ₹ १० चे पूर्ण दत्त	१२,००,०००	इतर चालू मालमत्ता	१३,००,०००
नफा तोटा खाते	११,००,०००		
सामान्य निधी	१२,००,०००		
भाग अधिभार	६०,०००		
चालू देणी	९,००,०००		
	६८,६०,०००		**६८,६०,०००**

अग्रहक्क भागाचे १०% अधिभाराने विमोचन करावयाचे आहे. त्याकरिता कंपनीने अंतिम मागणी केली व मागणी रक्कम पूर्णतः वसूल झाली.

अग्रहक्क भागाच्या विमोचनाकरिता कंपनी कायद्यानुसार गरजेनुसार कमीत कमी समभाग प्रत्येकी ₹१० चे १०% अधिभाराने दि. १ एप्रिल २०१९ रोजी विक्रीस काढण्यात आले.

१ ऑक्टोबर २०१९ रोजी नोंद असलेल्या प्रत्येक २ भागांकरिता १ या प्रमाणात समभाग मूळ किंमतीच्या दराने बोनस म्हणून देण्यात आले.

वरील व्यवहाराच्या सोहम लि. च्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

४. ३० सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रुडन्स लि. ने ₹ ५०,००,००० चे १२% कर्जरोखे चे ५% अधिभाराने पूर्णतः नफ्यामधून/ निधीमधून विमोचन केले. कंपनीकडे कर्जरोखे विमोचन निधी खात्यात ₹१०,००,००० होते. कर्जरोख्यांच्या विमोचनासाठी, कर्जरोखे विमोचन निधी जमाकरण्याखेरीज इतर आवश्यक कायदेशीर तरतुदी कंपनीने अशा प्रकारे केल्या जेणेकरून कंपनीचा कमीतकमी निधी वापरला जाईल.

कर्जरोख्यांच्या विमोचनाची कंपनीच्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

किंवा

४. पुढील स्वतंत्र व्यवहाराकरिता रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करा.

१. ९% ८,००० कर्जरोखे प्रत्येकी ₹१०० चे १०% अधिभाराने विमोचनाकरिता देय झाले.
२. अग्रहक्क भागधारकांना ११%, ३०,००० अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹१० चे ५% अधिभाराने विमोचन झाल्याबद्दलची रक्कम अदा करण्यात आली.
३. भांडवल विमोचन निधीमधून २५,००० ₹१० चे पूर्णदत्त अधिलाभांश भाग देण्यात आले.
४. कर्जरोखे विमोचनाकरिता कायदेशीर तरतूद म्हणून ₹३,००,००० गुंतवणुक करण्यात आली.
५. अग्रहक्क भागांच्या विमोचनावरील अधिभार १,५०,००० खातेबाद करण्यात आला.
६. कर्जरोखे विमोचन निधी ५,००,००० सामान्य निधीला वर्ग करण्यात आला.
७. अग्रहक्क भागांच्या विमोचनाकरिता ₹१० प्रति भाग अधिभाराने विक्रीस काढलेल्या प्रत्येकी ₹१०

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

च्या ५००० समभागांचे पैसे पूर्ण वसूल झाले.

५. ३१ मार्च २०१९ रोजीचा सनशाईन लि. चा संक्षिप्त ताळेबंद पुढीलप्रमाणेः

देणी	₹	मालमत्ता	₹
अधिकृत भाग भांडवल:		स्थिर मालमत्ता	५,५०,०००
१,००,००० समभाग		गुंतवणूक	१,००,०००
प्रत्येकी ₹१० चे	१०,००,०००	बँकेतील रोख	१,२०,०००
१०,००० ९% विमोचित		इतर चालू मालमत्ता	५,८०,०००
अग्रहक्क भाग प्रत्येकी ₹१००चे	१०,००,०००		
वसूल भाग भांडवल			
५०,००० समभाग प्रत्येकी ₹१० चे			
पूर्णदत्त	५,००,०००		
५,००० ९% विमोचित अग्रहक्क भाग			
प्रत्येकी ₹१०० चे पूर्णदत्त	५,००,०००		
निधी आणि अधिक्यः			
नफा तोटा खाते	२,००,०००		
सामान्य निधी	१,००,०००		
चालू देणी	५०,०००		
	१३,५०,०००		**१३,५०,०००**

१ एप्रिल २०१९ रोजी कंपनीने गुंतवणुकीमधला काही भाग १०% तोटा सहन करून ७२,००० रुपयास विकला. पुढे कंपनीने खालील निर्णय घेतलेः

१. अग्रहक्क भाग ५% अधिभाराने विमोचन करणे.
२. अग्रहक्क भागाच्या विमोचनाकरिता कंपनी कायद्यानुसार आवश्यक तितके समभाग प्रत्येकी ₹१० चे त्याच किंमतीला विक्रिस काढणे.
३. गरज भासल्यास पैशाची व्यवस्था करण्यासाठी, तात्पुरत्या बँक ओव्हरड्राफ्टची तरतूद करणे.

आपणाकडून अपेक्षित आहेः

अ. सनशाईन लि. च्या रोजकिर्दीमध्ये नोंदी करणे.

ब. तद्नंतरचा ताळेबंद तयार करणे

किंवा

५. **अ)** ३१ डिसेंबर २०१८ रोजी प्लास्टो क्राफ्ट लि. ने ५००० ९% कर्जरोख्यांचे प्रत्येकी ₹१०० चे, प्रतिभाग २.५०₹ अधिभाराने प्रत्येकी ₹१० च्या समभागामध्ये रुपांतर करून विमोचन केले. त्याच दिवशी कंपनीने २,५०० १२% कर्जरोखे प्रत्येकी ₹१०० चे रोखीने सुद्धा विमोचन केले. कंपनीने कायदेशीर तरतूदी अश्याप्रकारे पूर्ण केल्या जेणेकरून कंपनीचा नफा व निधी शक्य तितक्या कमीत कमी प्रमाणात वापरले जातील रोजकिर्दीमध्ये आवश्यक नोंदी करा.

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5

५. **ब)** पुढील माहितीवरून स्थापनापूर्व आणि स्थापनानंतरच्या नफ्याची गणना करा.

१ एप्रिल २०१८ पासून भागीदारी संस्थेचा व्यवसाय ताब्यात घेण्याकरिता मॅजेस्टिक लि.ची. १ ऑगस्ट २०१८ रोजी स्थापना झाली. १ एप्रिल २०१८ ते ३१ जुलै २०१८ मधील विक्री ₹६,००,००० होती आणि १ ऑगस्ट २०१८ ते ३१ ऑक्टोबर २०१८ मधील विक्री ₹११,००,००० होती. १ नोव्हेंबर २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ मधील विक्री होती ₹१३,००,०००. वर्षभराचा ढोबळ नफा होता ₹६,९३,०००. वर्षभराचा एकूण स्थिर खर्च होता ₹२,१०,००० आणि विक्रीशी संबंधित एकूण खर्च होता ₹२,४०,०००. संचालक शुल्क ₹१२,००० आणि लेखापरिक्षकाचे पूर्ण वर्षाचे मानधन ₹२४,००० होते ज्यामध्ये ₹६,००० हे कंपनी स्थापण्यासंदर्भात सल्ला देण्याबद्दल होते.

६. **अ)** 'कर्मचारी भाग भांडवल पर्याय योजना' म्हणजे काय? त्यासंबंधी विविध कायदेशीर तरतूदी स्पष्ट करा.

ब) भाग आणि कर्जरोखे यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

६. संक्षिप्त टिपा लिहा **(कोणतेही चार)** :

(१) इस्क्रो खाते (ESCROW Account)

(२) बोनस भाग

(३) कर्जरोखे विमोचन निधी

(४) न वाटण्यायोग्य नफा

(५) भागीदारी संस्था विरूद्ध मर्यादित कंपनी

(६) नोंदणीपूर्व नफा

———————————

3150F6F44EE3EDBAC04E1D1C55C5E5B5